

Den 23. december 2002 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 7. marts 2002 af Arresthuset i Sønderborg. I rapporten anmodede jeg om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 26. marts 2003 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 23. januar 2003 med bilag fra arrestinspektøren. Direktoratet gengiver og kommenterer i sin udtalelse det som arresthuset har anført.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2. Cellerne

Jeg anmodede arresthuset om at underrette mig om de projekter som direktoratet havde omtalt i et brev af 22. februar 2002, om vinduesudskiftning og en total cellerenoovering i arresthuset som skulle gennemføres når det var økonomisk muligt. Jeg bad samtidig om oplysning om hvorvidt der siden inspektionen var sket renoovering af celler, og om der var sket udskiftning af møblelementet de steder hvor der har været behov for det, herunder de til væggen fastmonterede jernsenge.

Jeg henstillede endvidere til arresthuset at sørge for at hænge lampen i celle 20 mere hensigtsmæssigt.

Arresthuset har bl.a. oplyst at renoovering af cellerne normalt foregår løbende. I 2002 er der ikke foretaget mere end det mest nødvendige idet den forholdsmæssigt høje belægning og arresthusets økonomiske situation har umuliggjort en sådan renoovering. For at renoovere en

celle med eventuel ny maling kræves det at cellen kan være ledig i mindst fire dage. Dette har ikke været tilfældet i den senere tid.

Arresthuset har videre anført at arresthuset i november 2002 over for direktoratet fremsatte ønske om at de fastmonterede senge kunne blive udskiftet. Arresthuset har endelig anført at så snart der bliver økonomisk mulighed for det, vil der ske udskiftning af loftslamperne således at disse placeres hensigtsmæssigt.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har tilføjet at udskiftning af celleinventaret i de 18 celler hvor der fortsat er gammelt celleinventar, vil indgå i direktoratets prioritering af renoverings- og byggeopgaver i den næste kontraktperiode.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet i 2003 har givet arresthuset tilsagn om en bevilling til udskiftning af to cellevinduer i arresthuset. Udskiftning af de resterende cellevinduer indgår ligeledes i direktoratets langsigtede planlægning for renovering af arresthuset.

Jeg har noteret mig det oplyste. Når direktoratet har foretaget ovennævnte prioritering, beder jeg direktoratet om at underrette mig om resultatet heraf for så vidt angår udskiftning af celleinventar og cellevinduer i Arresthuset i Sønderborg. For så vidt angår det oplyste om en mere hensigtsmæssig placering af loftslamperne, bemærker jeg at min henstilling alene omfattede loftslampen i celle 20 idet denne – i modsætning til loftslamperne på de øvrige besigtigede celler – som anført i rapporten (s. 7) ikke kunne hænge lige ned, men stødte ind i hængeskabet over skrivebordspladen. Jeg opretholder derfor min henstilling om at denne lampe placeres mere hensigtsmæssigt hvilket jeg går ud fra forholdsvis let lader sig gøre. Jeg beder om underretning om hvad der sker i anledning af opretholdelsen af min henstilling.

Da den indsatte i celle 1 anvendte en mælkekasse som ekstra bord, anmodede jeg arresthuset om at oplyse hvorvidt det vil være muligt at tilbyde de indsatte som måtte ønske det, et ekstra bord.

Arresthuset har oplyst at den omtalte celle er udstyret med nyt møblement. Dette skete i forbindelse med nedlæggelse af tremandscellerne i 1998. Denne celle er således udstyret med en ny briks, et klædeskab, et underskab, et overskab som er monteret i to vanger på væggen, en skriveplade (skrivebord) og en dertil hørende stol. Den nævnte mælkekasse var af den indsatte uretmæssigt medbragt på cellen for at han kunne ligge på ryggen og se fjernsyn. Normalt bruges underskabet som fjernsynsbord. Der er af pladshensyn ikke mulighed for at få udleveret et ekstra bord. Samtidig tilstræber arresthuset at de indsattes celler bliver udstyret ens. Ved specielt celledarbejde har den indsatte dog mulighed for, medens arbejdet udføres, at få tildelt et ekstra arbejdsbord og en kontorstol for at sikre en god arbejdsstilling under udførelsen af arbejdet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg bad arresthuset om oplysning om hvorvidt de indsatte nu gøres bekendt med at der er mulighed for at få gardiner til cellen.

Arresthuset har oplyst at arresthuset af hensyn til sikkerheden har besluttet ikke at opsætte gardiner da dette vil hindre personalet i umiddelbar adgang til kontrol af armaturet (hvilket jeg forstår sigter til tremmerne for vinduet). Det er praksis at personalet ved åbning af døren til cellerne kaster et blik på armaturet for at sikre at armaturet er intakt, og denne mulighed vil være forspildt hvis der opsættes gardiner.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvilke muligheder indsatte der (f.eks. under arbejde i cellerne) generes af sollys, har for at afhjælpe dette problem.

Idet jeg på baggrund af oplysninger i Direktoratet for Kriminalforsorgens rapport af oktober 1997 om intern inspektion af arresthuset gik ud fra at arresthuset havde fået vurderet eventuelle løsningsforslag vedrørende arresthusets tilstoppede faldstammer, herunder mulighederne for installering af varmt vand i cellerne, bad jeg arresthuset om at orientere mig om disse vurderinger. Jeg bemærkede i den forbindelse at jeg ikke mener at det er optimalt at der på cellerne (undtagen celle 1) kun er koldt vand, men at jeg i øvrigt ikke – ud over anmodningen om orientering vedrørende ovenstående – havde grundlag for at foretage mig videre vedrørende dette forhold.

Arresthuset har oplyst at arresthuset i forbindelse med byggesyn i november 2002 har fremsat ønske om nye faldstammer, og at bygningsinspektøren blev gjort opmærksom på mit spørgsmål om varmt vand på cellerne. Bygningsinspektøren mente at installering af varmt vand kunne overflødiggøre udskiftning af faldstammerne.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har tilføjet at direktoratet finder det ønskeligt at der installeres varmt vand på cellerne. Dette projekt som er anslået til at koste ca. 200.000 kr., vil indgå i direktoratets prioritering af vedligeholdelses- og byggearbejder i den kommende kontraktperiode.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om oplysning om resultatet af direktoratets prioritering for så vidt angår dette spørgsmål.

Ad punkt 2.2.1. Celle 2

Vedrørende det som direktoratet i et brev af 4. april 2002 til mig havde anført om at celle 2 (efter direktoratets opfattelse) bør forsynes med et skab hvis cellen anvendes til længerevarende ophold, henledte jeg opmærksomheden på § 1 i cirkulære af 3. maj 1977 om udstyr af indsattes opholdsrum mv. Efter denne bestemmelse skal den indsattes opholdsrum mindst være forsynet med blandt andet et skab. Jeg tilkendegav at jeg var af den umiddelbare opfattelse at § 1 i cirkulæret gælder uanset om opholdet i cellen er kortvarigt eller langvarigt. Jeg anmodede direktoratet om en udtalelse herom.

Arresthuset har oplyst at cellen siden min inspektion er blevet udstyret med et skab.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er enig med mig i at cellen bør være udstyret med et skab uanset om der er tale om et kortere eller længerevarende ophold. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at der er sat et skab ind i cellen efter min inspektion.

Jeg anmodede desuden arresthuset om at orientere mig om hvad arresthuset havde foretaget sig i anledning af direktoratets meddelelse til arresthuset om at gulvet i cellen burde udbedres, og at glasruden i den inderste dør burde være tildækket.

Arresthuset har oplyst at der foreligger en misforståelse. Så vidt arrestforvareren erindrer fra sin tidligere ansættelse i arresthuset, skyldes den manglende ændring af celle 2 at arresten aldrig har fået en tilbagemelding på spørgsmålet om hvilken status denne celle skal have. Arresthuset har under et besøg af direktoratet den 27. november 2002 fremsat ønske om udbedring af gulvet. Da der endnu ikke er enighed om hvorvidt det fastmonterede møblement skal fjernes, er det efter arresthusets opfattelse formålsløst at begynde udbedringen af gulvet, idet fjernelse af møblementet vil medføre yderligere reparationer af gulvet. Arresthuset har endvidere bemærket at den inderste dør aldrig bliver aflåst, men at arresten finder det formålsløst at ændre på cellen indtil der findes en afklaring på cellens status.

Direktoratet har oplyst at den pågældende celle ikke er godkendt som observations- eller sikringscelle. Der er heller ikke planer om at cellen skal anvendes og godkendes til disse formål, og direktoratet har på denne baggrund henholdt sig til sin skrivelse af 10. juni 2002 til arresthuset, hvorefter hullet i gulvet skal repareres og glasruden tildækkes. Arresthuset er orienteret herom og har lovet at arresthuset straks vil bringe disse forhold i orden.

Jeg tager det oplyste til efterretning og går ud fra at forholdene vedrørende gulvet og glasruden er – eller snarest vil blive – bragt i orden. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende denne celle.

Ad punkt 2.3.1. Besøgsrummet

Jeg henstillede til arresthuset snarest at istandsætte besøgslokalet og udskifte inventaret samt ændre lokalet således at det fik mere præg af hjemlig hygge. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Jeg anmodede tillige arresthuset om at overveje om et lokale i arresthusets stueetage – mellem lægeværelset og toilettet til de besøgende – der er indrettet som kontor til personalet, kunne anvendes til besøgslokale og besøgslokalet som kontor. Jeg anmodede om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ønsker at ombygge besøgslokalet, således at der i forbindelse med besøgslokalet kan etableres et toilet/baderum. Forslaget er drøftet med ressourcestyringskontorets bygningssagkyndige i november 2002, og der blev foreslået en sammenlægning af besøgslokalet og arrestens teknikrum. Teknikrummet som samtidig rummer arrestens civildepot, kunne herefter etableres i det nuværende arbejdskontor. Arresthuset har videre oplyst at besøgslokalet er malet i lysere og venligere farver, at der er opsat gardiner i lokalet, og at der er indkøbt billeder til ophængning på væggene. Arresthuset har endvidere indkøbt nyt møblement til lokalet, herunder en ny sofa, to lette stole og et bord.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har videre oplyst at projektet med etablering af toilet/baderum vil indgå i direktoratets prioritering af vedligeholdelsesarbejder i den kommende kontraktperiode.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af direktoratets overvejelser om etablering af toilet og baderum i tilknytning til besøgslokalet når prioriteringen er foretaget.

Af hygiejniske (og sundhedsmæssige) grunde anbefalede jeg arresthuset at fjerne håndsæben og håndklæderne i besøgslokalet og erstatte disse med henholdsvis flydende sæbe og papirhåndklæder eller med en håndklæderulle. Jeg bad arresthuset om at orientere mig om hvad min anbefaling gav anledning til.

Arresthuset har oplyst at der er planer om at opsætte papirhåndklæder og flydende sæbe i lokalet. Arresthuset har efterfølgende over for direktoratet telefonisk oplyst at arresthuset var i færd med at indhente tilbud på opsætning af håndklæderuller mv.

Direktoratet har oplyst at det er besluttet at udsende en henstilling til samtlige kriminalforsorgens institutioner om at udskifte håndsæbe og håndklæder med henholdsvis flydende håndsæbe og engangshåndklæder eller håndklæderuller. Fra ombudsmandens inspektion af Statsfængslet i Nyborg er jeg bekendt med at denne henstilling er udsendt samme dag (den 26. marts 2003).

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder den generelle henstilling fra direktoratet til alle kriminalforsorgens institutioner.

Jeg udtalte endvidere at kondomer efter min opfattelse bør være umiddelbart tilgængelige i besøgslokalet således at de indsatte ikke er nødt til at kontakte personalet for at få kondomer, og jeg henstillede derfor til arresthuset at sørge for at kondomer er umiddelbart tilgængelige. Jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Arresthuset har oplyst at der er opsat en bowle i besøgsværelset til kondomer (og at der vil blive gjort tiltag til at kunne benytte det aflåste skab til opbevaring af stiklagener).

Direktoratet har oplyst at det vil blive indskærpet over for alle kriminalforsorgens institutioner at der i institutionernes besøgslokaler bør være umiddelbar adgang til kondomer.

Jeg tager til efterretning at arresthuset har gjort kondomer umiddelbart tilgængelige i besøgslokalet.

Jeg har endvidere noteret mig at direktoratet generelt vil indskærpe at kondomer bør være umiddelbart tilgængelige i besøgslokaler. Jeg beder direktoratet om at underrette mig når denne indskærpelse udsendes.

Ad punkt 2.3.2. Gårdtursarealer

Jeg henstillede til arresthuset at friske gårdtursarealerne op og bad desuden arresthuset overveje etablering af en åbning mellem gårdene. Jeg bad om at få oplyst hvad der skete i anledning af min henstilling.

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse hvad der videre skete vedrørende et spørgsmål som var omtalt i direktoratets inspektionsrapport af oktober 1997, om maling/dekorering af gårdtursarealet ved hjælp af en lokal kunstnergruppe.

Arresthuset har oplyst at to af strålegårdene ved en renovering af gårdtursarealet i 1996 blev slået sammen således at de fremstod som de gør i dag. Dette har givet de indsatte mulighed for at spille bold under gårdturen. På grund af det sparsomme personale som arresthuset er normeret med, er det nødvendigt at isolerede indsatte har mulighed for gårdtur på samme tidspunkt som de andre indsatte, og det er derfor også nødvendigt at der forefindes mindre strålegårde hvor disse indsatte kan have gårdtur. Da der maksimalt kun er ca. 10 indsatte på gårdtur ad gangen, finder ledelsen at arealet i den store strålegård er passende.

Vedrørende spørgsmålet om maling/dekorering af gårdene har arresthuset oplyst at den tidligere ledelse tog kontakt til en kunstnergruppe for udsmykning af væggene, dog uden resultat. Det er arresthusets opfattelse at de nuværende strålegårde fremstår pæne og ryddelige.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har anført, men har dog samtidig henstillet til arresthuset at få malet gårdtursarealerne så snart der er fundet økonomiske midler hertil, eventuelt ved på ny at forsøge en kontakt til en kunstnergruppe eller som beskæftigelse af de indsatte. Direktoratet har endvidere henvist arresthuset til at søge

direktoratet om midler fra kontoen til velfærdsfremmende foranstaltninger for de indsatte til indkøb af for eksempel rastepladsbænk med henblik på at gøre gårdtursarealet mere brugbart. Direktoratet har oplyst at direktoratet vil orientere mig når gårdtursarealerne er blevet malet.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at jeg vil blive orienteret når gårdtursarealerne er blevet malet. Idet jeg går ud fra at arresthuset vil følge direktoratets opfordring om at søge om midler fra kontoen til velfærdsfremmende foranstaltninger til indkøb af f.eks. en rastepladsbænk, beder jeg tillige om at blive underrettet om resultatet af behandlingen af denne ansøgning.

Jeg tilkendegav (i forbindelse med ovenstående) at stjernegårdene står i misforhold til det udenfor liggende areal (den inderste gård) som det blev oplyst kun sjældent blev benyttet fordi dette areal ikke var sikret. Jeg bad arresthuset overveje sikring af den inderste gård således at de indsatte kan benytte gården. Jeg bad om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har oplyst at den inderste gård under en renovering i 1996 blev sikret med "bøllemløller" således at de indsatte ikke har mulighed for at løfte hinanden op og derved undvige fra arealet. De indsatte benyttede herefter i et par år dagligt indergården til gårdtur, men efter at der i to tilfælde blev forsøgt undvigelse med hjælp fra udefrakommende der havde kastet stiger over muren, blev det af sikkerhedsmæssige grunde besluttet ikke længere at bruge dette areal til gårdtur. Denne beslutning blev ligeledes taget på baggrund af arresthusets u hensigtsmæssige placering i tæt bebygget område der gør det muligt for uvedkommende at færdes skjult i området.

Arresthuset er dog nu af den opfattelse at der på baggrund af en sikkerhedsmæssig vurdering af klientellet i arresthuset kan gives tilladelse til enkeltstående gårdture i indergården. Arresthuset har endvidere besluttet at gårdtursarealet beplantes med georginer til foråret således at de indsatte har noget farverigt at kikke på, samtidig med at bedene lettere holdes fri for ukrudt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at der efter direktoratets udsendelse af skrivelse af 20. december 2000 hvoraf det fremgår at der af sikkerhedsmæssige årsager (nu) altid skal være personale til stede under gårdtur, ikke længere er samme risiko for undvigelse fra dette areal med hjælp udefra, tager jeg det oplyste til efterretning. (Den nævnte skrivelse er foranlediget af nogle undvigelser fra gårdtursarealer).

Ad punkt 2.3.3. Kondirum

Jeg bad arresthuset om at oplyse om eventuelle planer for istandsættelse af kondirummet, herunder udskiftning af ruderne og gulvtæppet samt fjernelse af resterne af beslagene i gulvet.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ved en gennemgang af bygningerne sammen med en repræsentant for ressourcestyringskontoret den 27. november 2002 fremsatte ønske om udskiftning af samtlige ruder på arresthusets facade. Det personale som er ansvarlig for kondirummet, er i færd med at indhente tilbud på et nyt gulvtæppe og maling af lokalet. De nævnte beslag vil ligeledes blive fjernet.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har med hensyn til vinduerne henvist til det under pkt. 2.2. om vinduesudskiftning anførte (hvoraf fremgår at direktoratet i 2003 har givet arresthuset tilsagn om en bevilling til udskiftning af to cellevinduer i arresthuset, mens udskiftning af de resterende cellevinduer indgår i direktoratets langsigtede planlægning for renovering af arresthuset).

Med den bemærkning at jeg forstår det oplyste sådan at kondirummet vil blive malet, at gulvtæppet vil blive udskiftet, og at den udskiftning af vinduer som indgår i direktoratets langsigtede planlægning, ikke kun omfatter cellevinduer, men alle vinduer i arresthuset, herunder vinduet i kondirummet, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede til arresthuset at sætte en vejledning i brugen af kondiredskaberne op på et for brugerne synligt sted. Jeg bad om underretning når dette var sket.

Arresthuset har oplyst at udarbejdelsen af vejledninger i brugen af kondiredskaber er iværksat, og at vejledninger vil blive sat op snarest.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har endvidere oplyst at det er besluttet at udsende en henstilling til samtlige kriminalforsorgens institutioner om at tilsikre at der er opsat en skriftlig vejledning i brug af redskaberne i institutionernes kondirum. Fra ombudsmandens inspektion af Statsfængslet i Nyborg er jeg bekendt med at denne henstilling er udsendt samme dag (den 26. marts 2003).

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at arresthuset nu har opsat vejledninger i brugen af kondiredskaberne.

Jeg bad om underretning om hvad der videre var sket vedrørende talsmændenes ønske om anskaffelse af en bæk til rygøvelser, som arrestforvareren havde oplyst at der ville blive indhentet tilbud på.

Arresthuset har oplyst at arrestforvareren for at få præciseret ønsket fra de indsatte har spurgt den daværende talsmand hvad der præcist ønskedes. Det viste sig det ikke var en bæk til rygøvelser som de indsatte ønskede, da arresthuset er i besiddelse af en sådan bæk. De indsatte ønskede derimod en bæk hvor man kan ligge ned og træne benmuskler både foran og bagpå. Det personale som har ansvaret for kondirummet, har indhentet et katalog vedrørende denne type bænke, og så snart der bliver økonomisk mulighed for det, vil arresthuset anskaffe en sådan bæk.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.3.5. Toilet og bad

Jeg bad arresthuset om at oplyse om eventuelle planer for istandsættelse af badeværelserne.

Arresthuset har oplyst at arresthuset under bygningssynet den 27. november 2002 over for direktoratet fremsatte ønske om at få opsat nye skillevægge mellem toilet og bad, og at arresthuset samtidig vil skifte revnede klinker. Arresthuset har oplyst at arresthuset afventer svar vedrørende dette ønske.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste og har supplerende oplyst at arresthuset er henvist til at lave det pågældende arbejde for egen bevilling eller eventuelt søge direktoratet om særbevilling.

Jeg har noteret mig arresthusets ønske om opsætning af skillevægge og anmoder arresthuset om at oplyse om arresthuset vil gennemføre denne opsætning (for egne midler) eller vil søge direktoratet om særbevilling. Hvis arresthuset søger direktoratet om en særbevilling, beder jeg om underretning herom, herunder om resultatet af direktoratets behandling af ansøgningen.

Jeg henviste til min tidligere anbefaling af at arresthuset fjerner håndsæben og håndklæderne og erstatter disse med henholdsvis flydende sæbe og papirhåndklæder eller en håndklæderulle. Jeg bad arresthuset om at orientere mig om hvad min anbefaling (for så vidt angår badeværelserne) gav anledning til.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har planer om at opsætte håndklæderuller og indføre flydende sæbe på baderummene i den nærmeste fremtid. Arresthuset var, som nævnt under pkt. 2.3.2., på tidspunktet for afgivelsen af arresthusets udtalelse i færd med at indhente tilbud på opsætning af håndklæderuller mv.

Direktoratet har henvist til oplysningen under punkt 2.3.1. om den henstilling som direktoratet har besluttet at udsende til institutionerne om opsætning af flydende sæbe og papirhåndklæder eller håndklæderuller.

Jeg har noteret mig arresthusets oplysning om at der vil blive (eller nu er) opsat flydende sæbe og håndklæderuller på badeværelserne. Under pkt. 2.3.1. har jeg noteret mig direktoratets oplysning om udsendelse af en generel henstilling til kriminalforsorgens institutioner.

Ad punkt 2.3.7. Biblioteket

Jeg bad om at modtage (kopi af) den aftale med biblioteket i Sønderborg som arresthuset oplyste at det havde.

Arresthuset har fremsendt kopi af brev af 7. januar 2003 fra Sønderborg Kommunes bibliotek som henviser til aftale af 15. marts 1979 mellem Direktoratet for Kriminalforsorgen og Kommunernes Landsforening hvor betjeningsniveauerne er beskrevet. Det fremgår af bibliotekets brev at biblioteket ikke er i besiddelse af aftalen idet den er sendt til Landsarkivet, men at biblioteket gerne fremskaffer aftalen.

Direktoratet har oplyst at Arresthuset i Sønderborg har indgået aftale om betjeningsniveau A. Direktoratet har oplyst at kopi af aftalen er vedlagt til min orientering, men det var den ikke. Jeg har telefonisk bedt direktoratet om at sende mig en kopi af aftalen.

Når jeg har modtaget aftalen, sender jeg en kopi til arresthuset. Jeg går ud fra at biblioteksbetjeningen i arresthuset rent faktisk svarer til det der er aftalt.

Jeg bad tillige om oplysning om udenlandske indsattes adgang til bøger på fremmedsprog, jf. straffuldbyrdslovens § 58, stk. 3.

Arresthuset har oplyst at alle udenlandske indsatte ved henvendelse til personalet kan låne bøger på fremmedsprog, såfremt biblioteket kan skaffe bøgerne. Arresthuset har i den forbindelse oplyst at der hidtil ikke har været problemer med at få biblioteket til at skaffe de bøger som de udenlandske indsatte har ønsket. Den 21. februar 2003 har arresthuset

supplerende oplyst telefonisk til direktoratet at der også findes udenlandske bøger blandt de bøger som findes i arresthuset.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden arresthuset om at overveje at indhente et bogkatalog og underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

Det fremgår af brevet af 7. januar 2002 fra biblioteket i Sønderborg at biblioteket alene har katalog over bøger og andre materialer i elektronisk form. Kataloget kan ses på bibliotekets hjemmeside, men der er også mulighed for søge bøger via www.bibliotek.dk hvor der findes et katalog over det danske biblioteksvæsens samlede bogbestand. Bogbestilling kan ske online fra disse hjemmesider til afhentning på biblioteket i Sønderborg. Arresthuset har i tilslutning hertil oplyst at indsatte kan anmode personalet om at søge titler frem på arresthusets stand-alone pc'er.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.3.9. Værksted

Jeg bad arresthuset om at overveje muligheden for at afskærme to jernstænger for enden af arbejdsbordet i gangen når denne arbejdsplads ikke benyttes.

Arresthuset har oplyst at jernstængerne på bordet i den lange gang nu er fjernet. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Arrestforvareren oplyste under inspektionen at der trængte vand ind gennem kældervæggen, og at arresthuset var opmærksom på problemet. Jeg bad arresthuset om at oplyse hvad arresthuset havde foretaget sig vedrørende dette problem.

Arresthuset har oplyst at det ved nærmere eftersyn har vist sig at vandet på gulvet ikke skyldes indtrængning af vand gennem væggen, men derimod et tilstoppet toilet. Dette forhold er siden blevet udbedret. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.1. Arbejde

Jeg bad arresthuset om at orientere mig om et eventuelt udfald af det nærmere samarbejde med de sociale institutioner i området som jeg gik ud fra blev søgt sat i værk, jf. oplysninger i direktoratets inspektionsrapport. Det fremgår heraf at direktoratet havde opfordret arresthuset til gennem regionsværkmesteren at søge et nærmere samarbejde med de sociale institutioner i området med henblik på at fremskaffe flere arbejdspladser.

Arresthuset har oplyst at der tidligere har været taget kontakt til forskellige institutioner, bl.a. Reva og et beskæftigelsesprojekt som sorterede elektronikdele. Vedrørende beskæftigelsesprojektet viste det sig desværre urentabelt idet satserne for arbejdet var for ringe og transportudgifterne for store. Der er stadig kontakt til Reva, og når denne institution har problemer med leveringsfrister, retter den henvendelse til arresthuset med anmodning om hjælp til udførelse af arbejdsopgaver. Arresthuset har i den forbindelse bemærket at institutioner som Reva også har et budget at tage hensyn til og derfor nødigt giver flere arbejdsopgaver fra sig end højst nødvendigt.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har endvidere oplyst at arresthuset i samarbejde med regionsværkmesteren er i færd med at etablere samarbejde med flere lokale virksomheder, ligesom arresthuset allerede via regionsværkmesteren har fået nye arbejdsopgaver.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at arresthuset siden inspektionen har fået nye arbejdsopgaver.

Jeg kritiserede hvis arresthuset praktiserede en i arresthusets husorden beskrevet karensregel hvorefter indsatte der ikke ønsker at arbejde, eller selvforskyldt er uden arbejde, ikke vil oppebære dusør for de førstkommende tre arbejdsdage derefter. Jeg henviste til en udtalelse som jeg havde modtaget fra direktoratet i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Kalundborg, hvori direktoratet havde erklæret sig enig i at der ikke er hjemmel til karensdage ved arbejdsvægring. Jeg henstillede til arresthuset at ændre husordenen således at oplysningerne heri svarer til de gældende regler, og jeg bad om underretning når denne ændring var sket.

Arresthuset har oplyst at ændringerne er foretaget i husordenen/informationshæftet under punkt 1, og arresthuset har vedlagt den rettede husorden.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset anførte og har videre bemærket at direktoratet er enig med mig i at det er beklageligt såfremt der hidtil uden hjemmel er administreret med karensdage i forbindelse med arbejdsanvisning.

Direktoratet har desuden oplyst at direktoratet i brev af 23. januar 2003 har orienteret alle kriminalforsorgens institutioner om, at der ikke i straffuldbyrdelsesloven eller beskæftigelsesbekendtgørelsen er hjemmel til at operere med en karensperiode i forbindelse med arbejdsvægring.

Jeg tager det oplyste til efterretning og har noteret mig at direktoratet har udsendt en generel skrivelse til samtlige kriminalforsorgens institutioner om at der ikke er hjemmel til at anvende karensdage i forbindelse med arbejdsvægring.

Ad punkt 3.2. Fritid

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse vedrørende muligheden for indkøb af PlayStations til udlejning i arresthuset.

Arresthuset har oplyst at der nu er givet tilladelse til at de indsatte kan medbringe deres egne PlayStations. Det fremgår af den reviderede husorden, pkt. 23, om medbragte effekter, at PlayStations kan udleveres ved forud indhentet tilladelse fra arrestforvareren, og at maksimalt fem spil og film til disse, i original emballage, er tilladt ad gangen.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste med bemærkning om at direktoratet vil orientere arresthuset om at det – såfremt der er tale om PlayStation 2 – skal sikres at der ikke er særudstyr til de indsattes PlayStations som gør det muligt for de indsatte via indsmuglede modems at foretage opkobling til internettet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Til orientering for arresthuset kan jeg oplyse at direktoratet i brev af 5. marts 2003 i den sag som jeg har omtalt i den endelige rapport, har orienteret mig om at forslaget fra den samme sted nævnte projektgruppe om at udstrække og udvide forbuddet vedrørende elektriske apparater, ikke vil blive gennemført i 2003, og at det skyldes kriminalforsorgens økonomiske situation. Det betyder at det er op til den enkelte institutions leder at fastsætte retningslinjer for om PlayStation 2 kan tillades i institutionen. Direktoratet har anført at der ikke er noget til hinder for at fængsler og arresthuse etablerer en lejeordning hvorefter de indsatte kan leje rene udgaver af PlayStation 2. Det fremgår tillige af dette brev at det er forholdsvis let at se om en PlayStation 2 har fået tilført et Linux-kit som omdanner den til et pc-værktøj der giver mulighed for netforbindelse via modem, ADSL eller LAN. Der vil nemlig i så fald være en ekstra boks på selve PlayStation 2 hardwaren.

Jeg bad under dette punkt desuden arresthuset om en udtalelse vedrørende et af talsmanden fremsat ønske om bedre træningsfaciliteter og om muligheden for at kunne spille bordtennis. Vedrørende spørgsmålet om mulighed for at opstille et bordtennisbord, bemærkede jeg at jeg

var opmærksom på at arresthuset i forbindelse med direktoratets inspektion i 1997 havde oplyst at arresthusets bordtennisbord ikke ville blive repareret da der ikke findes egnede lokaler til bordtennisspil i arresthuset.

Arresthuset har henvist til at der som tidligere anført er planer om renovering af kondirummet og har oplyst at de indsatte i den forbindelse vil blive taget med på råd vedrørende renoveringen og indretningen af kondirummet, herunder anskaffelse af yderligere træningsredskaber. Arresthuset har oplyst at der blandt andet vil blive indkøbt kondiudstyr der træner benmusklerne, men at arresthuset i øvrigt vil følge direktoratets anbefalinger med hensyn til standardisering af udstyr.

Arresthuset har supplerende (telefonisk over for direktoratet) oplyst at der ikke er plads i arresthuset til at opstille et bordtennisbord.

Direktoratet kan henholde sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste. Det bemærkes at jeg går ud fra at den renovering som arresthuset henviser til, er det oplyste under pkt. 2.3.3. om maling af kondirummet og udskiftning af gulvtæppet i rummet som jeg, som nævnt dette sted, forstår sådan at det vil ske.

Endelig anmodede jeg arresthuset om en udtalelse vedrørende et ønske fra de indsatte om indretning af et køkken, herunder en udtalelse om det af talsmanden anførte vedrørende placeringen af et sådant køkken (i vaskerummet i stueetagen).

Arresthuset har oplyst at man ønsker at etablere et køkken til de indsatte i det nuværende vaskerum og flytte vaskemaskine og tørretumbler ned i et disponibelt rum i kælderen. Det er videre oplyst at de indsatte siden inspektionen har fået stillet en mikroovn til rådighed, og at denne er placeret i det rum der ønskes omdannet til køkken.

Direktoratet har oplyst at direktoratet ikke har modtaget ansøgning om økonomiske midler til det nævnte projekt, og at direktoratet har henvist arresthuset til at sende ansøgning herom, hvis projektet ikke kan afholdes af egne midler.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg beder arresthuset om at oplyse hvad der videre sker i sagen.

Ad punkt 3.3. Fællesskab

Jeg bad direktoratet om at underrette mig om direktoratets godkendelse af Arresthuset i Sønderborgs retningslinjer for fællesskab når direktoratet havde foretaget den samlede gennemgang af alle arresthusenes retningslinjer for fællesskab som direktoratet i en anden sag havde orienteret mig om at direktoratet ville foretage. Jeg bad endvidere om kopi af de endelige retningslinjer for Arresthuset i Sønderborg.

Direktoratet har oplyst at det endnu ikke har været muligt at færdiggøre gennemgangen og godkendelsen af arresthusenes fællesskabsregler. Direktoratet har i skrivelse af 4. marts 2003 i den anden sag oplyst at direktoratet vil orientere mig om sagens status ultimo april 2003.

Jeg afventer således fortsat svar på dette spørgsmål.

Ad punkt 3.4. Sammenfatning vedrørende arbejde, fritid og fællesskab.

Jeg henstillede til arresthuset (og Direktoratet for Kriminalforsorgen) at overveje hvilke muligheder der er for at kompensere for den manglende beskæftigelse i arresthuset – især i de perioder hvor arresthuset slet ikke kan tilbyde de indsatte nogen form for beskæftigelse. Jeg henviste f.eks. til muligheden for øget fællesskab og udvidelse af tidspunkterne for benyttelse af fritidsaktiviteterne.

Jeg henstillede desuden til arresthuset at overveje mulighederne for at udvide antallet af arbejdspladser i de perioder hvor der kan tilbydes beskæftigelse til de indsatte (eventuelt efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde).

Jeg henstillede yderligere til arresthuset at overveje på hvilken måde arresthusets største gård kunne anvendes til forskellige aktiviteter for de indsatte.

Jeg henviste i denne forbindelse endvidere til at jeg gik ud fra at arresthuset i anledning af det som direktoratets rejseinspektion havde anført om mulighederne for at de indsatte kan tilbydes fysisk aktivitet i større omfang, tidligere havde overvejet udvidelse af aktiviteterne for de indsatte.

Jeg bad om at få oplysning om hvad der skete i anledning af mine henstillinger.

Arresthuset har oplyst at arresthuset med den forhåndenværende bemanning ikke skønner det sikkerhedsmæssigt forsvarligt at ændre antallet af arbejdspladser i kælderen. Arresthuset har desuden telefonisk til direktoratet oplyst at alle indsatte nu er i beskæftigelse – hovedsageligt ved celloarbejde. Den 1. juli 2002 tiltrådte en ny arrestforvarer der i samarbejde med sin overvagtimester har sat fokus på at alle indsatte skal være beskæftigede. Arrestforvareren har oplyst at arresthuset har et godt samarbejde med regionsværkmesteren der hjælper med at skaffe arbejdsopgaver.

For så vidt angår den store gård har arresthuset oplyst at der på baggrund af en konkret sikkerhedsvurdering vil kunne afholdes forskellige arrangementer for eksempel grillaftener.

Supplerende har arrestforvareren telefonisk oplyst at arresthuset må lade en nøje sikkerhedsvurdering ligge til grund for den konkrete afgørelse. Arrestforvareren har oplyst at visse grupper indsatte kun vanskeligt kan gives adgang til gården, idet arresthuset har oplevet undvigelsesforsøg hvor der for eksempel udefra er blevet sat en stige op til muren. Arresthuset har endvidere oplevet at der er blevet kastet mobiltelefoner ind når der var bestemte indsatte i gården. Arrestforvareren har desuden oplyst at arresthuset (som tidligere nævnt) til sommer vil lave et beplantningsprojekt i gården så den kommer til at fremstå indbydende.

Direktoratet har udtalt at direktoratet på denne baggrund finder at beskæftigelsesproblemet er løst for så vidt angår mængden af arbejde, og direktoratet har herefter henholdt sig til det af arresthuset oplyste. Direktoratet har dog bemærket at direktoratet vil meddele arrestforvareren at han skal underrette direktoratet, såfremt situationen ændrer sig.

Jeg har noteret mig det oplyste. Hvis situationen ændrer sig så der igen kommer problemer med at beskæftige de indsatte, går jeg ud fra at arresthuset på ny vil overveje mulighederne for at kompensere herfor, f.eks. ved udvidet cellefællesskab de indsatte imellem og ved at udvide tidspunkterne for at benytte fritidsaktiviteterne.

Ad punkt 3.5. Undervisning

Jeg gjorde under inspektionen opmærksom på at det er vigtigt at undervisningen lægges i faste rammer, og at ledelsen holder sig orienteret om undervisningen. Arrestforvareren tilkendegav hertil at han ville tale med læreren om de indsattes mulighed for enkeltundervisning.

Under henvisning til min tilkendegivelse under inspektionen, bad jeg arresthuset oplyse om undervisningen nu var lagt i faste rammer, herunder om de indsatte gøres opmærksomme på i hvilket omfang de kan modtage undervisning og på hvilke tidspunkter.

Jeg anmodede desuden arresthuset om at underrette mig om hvad der videre var sket vedrørende de indsattes mulighed for enkeltundervisning, og at oplyse nærmere om undervisning af isolerede indsatte og udlændinge.

Arresthuset har oplyst at det er aftalt med læreren der er tilknyttet arresthuset, at denne underviser 200 timer om året. Timerne fordeles med ca. fire timer om ugen. Undervisningstidspunkterne er ikke lagt i faste rammer da en del af de indsatte kan være fraværende på grund af f.eks. retsfremstilling. Læreren aftaler derfor tidspunkterne fra gang til gang. Det fremgår af husordenens punkt 36 (vedlagt) at de indsatte har mulighed for undervisning.

Arresthuset har videre oplyst at der nu er mulighed for enkeltundervisning, men at der af praktiske grunde normalt undervises flere indsatte ad gangen for at udnytte undervisningstiden optimalt. Der har i flere tilfælde været tale om enkeltundervisning, f. eks. når en indsat skal til eksamen eller har været isoleret af retten. Arresthuset har indkøbt to kassetteafspillere, og to indsatte følger herefter et sprogkursus på henholdsvis spansk og fransk.

Endelig har arresthuset oplyst at isolerede indsatte kan modtage undervisning på lige fod med øvrige indsatte og at dette, såfremt der er behov, sker på cellen. Der har ikke været fortilfælde hvor udenlandske indsatte har ønsket undervisning, men det vil kunne praktiseres hvis den indsatte kan forstå et af hovedsprogene engelsk eller tysk.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset anførte.

Jeg tager det oplyste til efterretning, herunder at undervisningen på grund af indsattes mulige fravær til retsfremstilling mv. ikke er lagt i faste rammer, men aftales fra gang til gang.

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvad der var sket vedrørende installering af en pc siden oplysningen til direktoratet i 1997 om at arresthuset forventede at installere en pc i skolestuen i løbet af 1997, jf. direktoratets inspektionsrapport.

Arresthuset har bl.a. oplyst at der tidligere har været installeret en pc i skolestuen, men at denne dog viste sig at være forældet, og at der ikke i arresthuset er økonomisk mulighed for at anskaffe og vedligeholde en ny samt at afholde udgifter til licenser.

Direktoratet har udtalt at det er direktoratets plan at alle arresthuse på sigt har en pc til brug i undervisningen. Direktoratet er bekendt med at det i mange arresthuse er vanskeligt (visse steder umuligt) at opstille en pc da der ikke findes et egnet lokale – i særlig grad i de mindre arresthuse. De økonomiske ressourcer til indkøb af pc til arresthusene er små og er således medvirkende årsag til at arresthuset i Sønderborg endnu ikke har en pc i skolestuen.

Direktoratet vil undersøge om der kan skaffes midler til indkøb af pc til undervisningsbrug i arresthuset.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om direktoratets plan om at samtlige arresthuse får pc til undervisningsbrug. Jeg beder direktoratet om at underrette mig om resultatet af undersøgelsen med hensyn til mulighederne for at indkøbe en pc til Arresthuset i Sønderborg. Det tilføjes at ombudsmandsembedet eventuelt har mulighed for at yde et antal (brugte) pc'er til Arresthuset i Sønderborg uden beregning. Jeg beder direktoratet om at tilkendegive om direktoratet er interesseret heri.

Ad punkt 4. Lægebetjening mv. og rensesvæske

Jeg bad om oplysning om hvorvidt dét at restmedicin afleveres på apoteket uden modtagelse af en kvittering gav direktoratet anledning til bemærkninger.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har forelagt spørgsmålet telefonisk for Kriminalforsorgens Almenlægelige og Hygiejniske konsulent. Denne har oplyst at det ikke kan forlanges af apotekerne at de skal udskrive kvitteringer når der afleveres restmedicin.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.2. Købmand og mad udefra

Idet jeg gik ud fra at købmanden kom i arresthuset på de tidspunkter der er angivet på ugeblanketten, og at de indsattes mulighed for at få mad udefra svarer til arresthusets oplysninger under inspektionen, henstillede jeg til arresthuset at rette husordenen – hvor disse for-

hold var beskrevet anderledes – i overensstemmelse hermed. Jeg bad om underretning når dette var sket.

Arresthuset har henvist til at det nu af den vedlagte husordens punkt 15 fremgår at de indsatte har mulighed for at indkøbe mad fire gange om ugen. (Under inspektionen blev det oplyst at de indsatte havde mulighed for at købe mad udefra to gange om ugen, mens husordenen angav en gang om ugen).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager til efterretning at husordenen er ændret, og at det af heraf fremgår at de indsatte har mulighed for at bestille mad udefra fire gange om ugen, to af gangene – tirsdag og fredag – via købmanden.

Det fremgår således også dette sted (pkt. 15) at købmanden kommer i arresthuset tirsdag og fredag. Da det imidlertid fortsat under pkt. 17 fremgår at købmanden kommer tirsdag og torsdag, henstiller jeg (på ny) til arresthuset at rette husordenen under dette punkt. Jeg beder om underretning når det er sket.

Ad punkt 6.4. Køleskabe

Jeg anmodede om underretning om resultatet af de overvejelser som arresthuset på tidspunktet for inspektionen havde om at anskaffe et fælles køleskab til de indsatte og om de drøftelser med de indsatte som arresthuset skulle have vedrørende dette forhold.

Arresthuset har oplyst at et fælles køleskab, efter arresthusets opfattelse, vil skabe problemer mellem de indsatte idet de indsatte vil ”låne” fra hinanden.

Arresthuset har videre oplyst at arresthuset pr. 1. januar 2003 har iværksat en revision af udgifterne til mad til de indsatte. Dette har bl.a. medført at de indsatte har fået mulighed for køb af grillmad i byen (ovennævnte) to ekstra dage. Der er forsøgsvis sket ændringer i indkøb af

for eksempel mælk, margarine og marmelade. Ændringerne forventes at resultere i en besparelse der kan finansiere indkøb af køleskabe, således at alle celler bliver udstyret med køleskab. Der vil blive indhentet tilbud på køleskabe således at de kan indføres inden sommervarmen sætter ind.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at der vil være indkøbt køleskabe til samtlige celler inden sommer (2003). I modsat fald beder jeg om at blive underrettet herom.

Ad punkt 6.5. Besøg og telefonsamtaler

Da besøgstiderne ikke fremgik af husordenen, henstillede jeg til arresthuset at ændre denne med henblik på at give en mere præcis beskrivelse af mulighederne for besøg.

Arresthuset har som tidligere nævnt vedlagt den reviderede husorden. Direktoratet har noteret sig at arresthuset har ændret husordenen således at besøgstiderne nu fremgår udtrykkeligt.

Også jeg har noteret mig at besøgstiderne nu fremgår af husordenen.

Jeg anmodede endvidere arresthuset om at oplyse nærmere om den klagevejledning der gives i forbindelse med afslag på tilladelse til besøg. Jeg gjorde i den forbindelse opmærksom på at arrestinspektøren er arresthusets (øverste) leder, og at det er Direktoratet for Kriminalforsorgen – og ikke de enkelte arrestinspektører – der er klageinstans vedrørende arresthusenes afgørelser (og sagsbehandling).

Arresthuset har oplyst at afslag på besøg i praksis udleveres skriftligt til den indsatte af arresthusets ledelse. Den indsatte orienteres samtidig mundtligt om muligheden for at påklage afgørelsen til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Arresthuset vil fremover gøre notat

om grunden til afslag på besøgstilladelse eller inddragelse heraf, jf. § 4, stk. 5, i besøgsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 376 af 17. maj 2001).

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 14. marts 2003 henledte arresthusets opmærksomhed på at afgørelser der meddeles skriftligt, og som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed (herunder direktoratet), skal være ledsaget af en skriftlig klagevejledning, jf. forvaltningslovens § 25, stk. 1. Arresthuset har oplyst at arresthuset vil drage omsorg for at dette overholdes.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede arresthuset om oplysning om varetægtsarrestanters mulighed for at telefonere.

Arresthuset henviser til husordenens pkt. 32 hvoraf det fremgår at arresthusets telefon kun kan benyttes til telefonsamtaler med forsvarer, politi, forsorg og andre relevante offentlige myndigheder. Andre samtaler kan tillades i specielle tilfælde hvor der forinden er indhentet tilladelse fra arrestforvareren. Afsonere, derimod, kan i det omfang det er praktisk muligt, få lov til at telefonere. Samtalerne påhøres eller aflyttes i overensstemmelse med reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 57.

Arresthuset har den 14. marts 2003 telefonisk supplerende over for direktoratet oplyst at det nævnte krav om forudgående tilladelse fra arrestforvareren er opstillet med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i § 23 i cirkulære nr. 220 af 19. december 1980 om varetægtsarrestanters adgang til brevveksling og besøg mv. (Efter denne bestemmelse kan varetægtsarrestanter i det omfang det er praktisk muligt få tilladelse til at telefonere hvis forbindelse gennem brevveksling ikke uden væsentlig ulempe kan afventes, medmindre politiet af hensyn til efterforskningen modsætter sig det).

Direktoratet har udtalt at direktoratet herefter kan henholde sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse om der er fastsat lokale regler for den praktiske gennemførelse af de indsattes (afsoneres) ret til at føre telefonsamtaler, jf. bemyndigelsen hertil i telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2. I bekræftende fald bad jeg om at modtage et eksemplar af disse regler.

Jeg henstillede desuden til arresthuset at ændre husordenen således at oplysningerne i denne kom til at svare til de gældende regler og praksis i arresthuset.

Arresthuset har henvist til punkt 32 i den vedlagte husorden hvoraf det fremgår at afsonere i det omfang det er praktisk muligt, kan få tilladelse til at telefonere, at samtalerne påhøres eller aflyttes i overensstemmelse med reglerne i straffuldbyrdslovens § 57, stk. 3, at samtalerne skal føres på et sprog som den der påhører eller aflytter samtalen, forstår, og at reglerne i straffuldbyrdslovens § 57 i øvrigt finder anvendelse.

Under henvisning til at arresthusets husorden er i overensstemmelse med straffuldbyrdslovens og telefonbekendtgørelsens regler, har direktoratet henholdt sig til det af arresthuset anførte.

Jeg har noteret mig at husordenen nu også omtaler de særlige regler der gælder for afsonere med hensyn til telefonering, og at husordenen herefter indeholder oplysning om reglerne for såvel afsonere som varetægtsarrestanter (det øvrige anførte under pkt. 32). Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.6. Talsmandsordning

Idet jeg gik ud fra at arresthuset havde udfærdiget regler om talsmandsordningen i arresthuset, bad jeg om en kopi af reglerne. Hvis der ikke var udfærdiget regler, bad jeg om en udtalelse herom, herunder oplysning om hvornår de kunne forventes udstedt.

Jeg henstillede samtidig til arresthuset at ændre husordenen således at der i denne oplyses om talsmandsordningen.

Arresthuset har henvist til punkt 26 i husordenen.

Direktoratet har anført følgende:

” ...

Husordenens punkt 26 har følgende ordlyd: ’26. Organisatoriske drøftelser og problemer af fælles karakter: Ønsker du at tale med medindsatte og/eller arresthusets ledelse om problemstillinger der er fælles, skal du kontakte arrestforvareren med henblik på at afholde møde/fællesmøde. De indsatte kan vælge en talsmand. Såfremt dette ønskes, rettes henvendelse til arrestforvareren. I øvrigt henvises til straffuldbyrdelseslovens § 34.’

Det fremgår af § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001 om gennemførelsen af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, at institutionens leder fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af de indsattes medindflydelse. Det fremgår endvidere, at der skal fastsættes regler om antallet af talsmænd, hvor ofte der afholdes valg af talsmænd, om en eventuel fælles talsmand vælges af alle de indsatte eller af talsmændene, proceduren for valg af talsmænd og eventuelt fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg, hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene, og om talsmændenes drøftelser skal foregå med institutionens ledelse eller med de medarbejdere, der har ansvaret for de indsattes forhold på afdelinger (afdelingsafsnit), værksteder og undervisningshold.

Det der fremgår af arresthusets husorden opfylder således ikke kravene i bekendtgørelsens § 8, stk. 1.

Direktoratet vil tilkendegive dette over for arresthuset og anmode om, at husordenen udbygges, således at kravene i § 8 opfyldes.”

Jeg har noteret mig at direktoratet har bedt arresthuset om at udbygge det oplyste i husordenen om talsmandsordningen således at kravene i talsmandsbekendtgørelsens § 8 opfyldes. Jeg beder om underretning når husordenen er rettet i overensstemmelse hermed.

Idet jeg gik ud fra at et planlagt fællesmøde den 14. marts 2002 med de indsatte var blevet afholdt – uanset at der 14 dage inden inspektionen var valgt en talsmand blandt de indsatte – bad jeg om at modtage en kopi af det referat/notat der var udarbejdet i forbindelse med mødet, jf. talsmandsbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Arresthuset har oplyst at der ikke ses at være udfærdiget et referat fra det nævnte møde, hvorfor det beklageligvis ikke kan fremsendes.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Det følger af talsmandsbekendtgørelsens § 2, stk. 2, at institutionen skal gøre notat om de drøftelser, der finder sted med alle indsatte eller med grupper af indsatte, hvis de indsatte ikke har valgt en talsmand.

Direktoratet er derfor enig med arresthuset i, at det er beklageligt, at der ikke er udfærdiget et referat fra mødet.”

Også jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er udfærdiget referat fra mødet.

Ad punkt 6.7. Avishold

Jeg orienterede arresthuset om direktoratets udtalelse i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Hillerød angående bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, om udenlandske indsattes adgang til aviser mv. på deres eget sprog. Jeg anmodede arresthuset om oplysning om andelen af udlændinge i arresthuset, og om det som direktoratet havde anført, gav arresthuset anledning til en anden ordning med biblioteket (som leverer udenlandske aviser efter anmodning).

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse hvorvidt arresthuset orienterer de (udenlandske) indsatte om arresthusets ordning vedrørende levering af udenlandske aviser.

Arresthuset har oplyst at der i gennemsnit har været to udenlandske indsatte i arresthuset i 2002.

Arresthuset har endvidere oplyst at arresthuset har en aftale med biblioteket i Sønderborg, hvorefter biblioteket leverer ugegamle udenlandske aviser til arresthuset. Aviserne er på mange sprog, lige fra hovedsprogene engelsk, fransk og tysk til mere sjældne sprog som urdu, arabisk, tyrkisk og grønlandsk. Hvis indsatte ønsker helt nye aviser, kan disse – hvis det er muligt – rekvireres gennem Rådhuskiosken, ligesom arresthuset i nogle tilfælde har bestilt udenlandske aviser gennem en distributør således at aviserne er blevet leveret til den indsatte som almindelig post.

Arresthuset har endvidere oplyst at det fremgår af husordens pkt. 4, at udenlandske indsatte kan låne udenlandske bøger og aviser.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste og har supplerende oplyst at arresthuset har en kapacitet på 26, og at andelen af udenlandske indsatte derfor udgjorde cirka 8 % i 2002 (eller mindre end 13,9 % som var gennemsnittet i alle landets arresthuse i 2001, jf. direktoratets udtalelse i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Hillerød).

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om andelen af udlændinge i arresthuset (i 2002), og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.12. Information af de indsatte

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvilke sprog husordenen er oversat til.

Arresthuset har oplyst at husordenen alene findes på dansk.

Arresthuset har den 14. marts 2003 telefonisk over for direktoratet supplerende oplyst at dette ikke har givet anledning til problemer i praksis og har henvist til at udenlandske indsatte (eventuelt med tolkebistand) orienteres om husordenens indhold i forbindelse med indsættelsessamtalen, ligesom de får udleveret de af Direktoratet for Kriminalforsorgen udarbejdede orienteringsfoldere (vejledninger for anholdte og varetægtsfængslede samt afsonere) på det relevante sprog. Endelig sørger man i arresthuset – så vidt det er muligt – for at

fremmedsprogede nyindsatte bistås af andre indsatte som de kan kommunikere med, og som er bedre bekendt med forholdene i arresthuset.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Efter pkt. 41.1. i de europæiske fængselsregler skal alle indsatte ved modtagelsen have udleveret skriftlig information om gældende regler for behandlingen af den kategori af indsatte som den pågældende tilhører (hvilket sker ved udlevering af de nævnte vejledninger for henholdsvis anholdte og varetægtsfængslede og afsonere). Efter samme bestemmelse skal alle indsatte endvidere have skriftlig information om ”institutionens disciplinære krav, de godkendte fremgangsmåder ved fremskaffelse af oplysninger og fremsættelse af klager samt alle andre forhold der er nødvendige for at forstå de indsattes rettigheder og pligter og for at tilpasse sig institutionens liv.” Kan en indsat ikke forstå den udleverede skriftlige information, skal denne forklares mundtligt, jf. bestemmelsens pkt. 2.

Fordi den information som institutionerne skal have om regler og praksis mv. i institutionen blandt andet omfatter de indsattes rettigheder og pligter, bør den, efter min umiddelbare opfattelse, findes på i hvert fald engelsk – også i institutioner der normalt ikke har mange udlændinge. Jeg beder om direktoratets bemærkninger hertil.

Jeg bad desuden arresthuset om at sende mig et eksemplar af den informationsfolder som jeg gik ud fra var udarbejdet, jf. oplysning om at en sådan var under udarbejdelse i den spørgekemaundersøgelse som ombudsmanden har iværksat.

Arresthuset har henvist til den vedlagte husorden/informationsfolder. Der er således ikke udfærdiget andre informationsfoldere end husordenen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at husordenen er udbygget siden spørgeskemaundersøgelsen og foretager mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om udarbejdelse af yderligere informationsmateriale.

Endelig anmodede jeg arresthuset om at oplyse om der var udarbejdet en modtagelsesmappe til de indsatte, jf. direktoratets anmodning til arresthuset herom i forbindelse med direktoratets inspektion af arresthuset. I givet fald anmodede jeg om at modtage en kopi eller et eksemplar heraf.

Arresthuset har oplyst at indsatte ved indsættelsen får udleveret et eksemplar af husordenen/informationsfolderen.

Direktoratet har henholdt sig hertil med bemærkning om at det af husordenen fremgår at regelsamling kan lånes ved henvendelse til personalet.

Jeg har noteret mig at der ikke er udfærdiget en egentlig modtagelsesmappe som tilkendegivet af direktoratet i forbindelse med direktoratets inspektion. Da husordenen imidlertid som nævnt er udbygget, og da det fremgår af denne at regelsamling kan lånes, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 8. Gennemgang af rapporter

Jeg udledte af det modtagne materiale, sammenholdt med de sagstyper som min anmodning om udlån af sager vedrørte, at arresthuset i løbet af det tidsrum som min undersøgelse vedrørte, ikke havde behandlet sager efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6 eller sager om afslag på udgang. Jeg bad imidlertid arresthuset om en udtalelse om hvorvidt denne forståelse var korrekt.

Arresthuset har oplyst at der ikke ses at have været behandlet sager om afslag på udgang eller sager afgjort efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6 i ovennævnte periode.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.1.7.2. Indholdet af notatet

Jeg tilkendegav at straffuldbyrdslovens § 111, stk. 2, vedrørende klagefrist alene gælder for dømte, og at der således ikke gælder nogen klagefrist for afgørelser truffet over for varetægtsarrestanter. Jeg bemærkede i den forbindelse at jeg forstod henvisningen i disciplinærstrafbekendtgørelsens § 1, stk. 2, til straffuldbyrdsloven sådan at den alene sigtede til lovens kapitel 11 (om anvendelse af disciplinærstraf mv.). Inden jeg foretog mig mere vedrørende oplysning om klagefrist i forhørssag nr. 11 og 13 der vedrørte varetægtsarrestanter, bad jeg direktoratet om en udtalelse herom.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er enig med mig i forståelse af bestemmelsen idet det afgørende er sammenhængen med bekendtgørelsens § 1, stk. 1, hvor der refereres til reglerne i straffuldbyrdslovens § § 67-71.

I forhørssagerne nr. 11 og 13 der vedrører varetægtsarrestanter, gælder der således ikke nogen klagefrist, og det er derfor en fejl at de pågældende er blevet orienteret herom.

Jeg har noteret mig det oplyste. Det er således beklageligt at arresthusets klagevejledning i sagerne med forhør nr. 11 og 13 har omfattet oplysning om klagefrist.

Ad punkt 8.1.7.4. Vejledning om klageadgang og domstolsprøvelse

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om klagevejledningen i forhørssagerne 14, 15 og 16/17 der alle vedrørte afsonere, tillige havde omfattet oplysning om klagefristen.

Arresthuset har oplyst at det må antages at den tidligere arrestforvarer mundtligt har orienteret om klagefristen. Der vil for fremtiden blive gjort notat herom.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil meddele arresthuset at det findes beklageligt at der ikke er gjort notat vedrørende orientering om klagefristen. Direktoratet har noteret sig arresthusets oplysning om at der for fremtiden vil blive gjort notat herom.

Jeg har noteret mig at det må antages at der er givet oplysning om klagefrist. Jeg er enig med direktoratet i at det er beklageligt at der ikke er gjort notat herom. Også jeg har noteret mig at der for fremtiden vil blive gjort notat herom. (Jeg går ud fra at arresthuset nu anvender klientsystemets forhørsdel hvor der er fortrykt oplysning herom).

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse om hvorvidt arresthuset havde overvejet om forhørsag nr. 16/17 hvor der var truffet afgørelse om konfiskation af en mobiltelefon efter straffuldbydelseslovens § 73, stk. 3, var omfattet af straffuldbydelseslovens § 112, nr. 4, om adgangen til domstolsprøvelse.

Arresthuset har oplyst at det ikke har været overvejet om værdien af den konfiskerede mobiltelefon oversteg satsen for det vederlag der udbetales de indsatte pr. uge. Erfaringsmæssigt vil værdien af en ældre mobiltelefon ikke overstige satsen som p.t. er på cirka. 250 kr.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil meddele arresthuset at der i hvert enkelt tilfælde konkret skal foretages en vurdering af hvorvidt en konfiskeret genstand har en værdi der medfører at en endelig administrativ afgørelse kan prøves ved domstolene, jf. straffuldbydelseslovens § 112, nr. 4. Direktoratet vil samtidig meddele at der i bekræftende fald skal vejledes om adgangen til domstolsprøvelse. Direktoratet vil endvidere samtidig tilkendegive at der i alle tilfælde skal gøres notat om den værdi der lægges til grund.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da det er erfaringen fra mine hidtidige inspektioner at der ikke foretages en sådan vurdering, beder jeg direktoratet om at overveje generelt at henlede

kriminalforsorgens institutioner på bestemmelsen, herunder notatpligten. Jeg beder om underretning om resultatet heraf.

Ad punkt 8.1.7.7. Kompetence

Jeg bad arresthuset om oplysning om hvorvidt der internt (skriftligt) er fastsat retningslinjer for udøvelsen af disciplinærmyndigheden. I bekræftende fald bad jeg om kopi heraf. Jeg bad endvidere om at få oplyst hvilket tilsyn institutionens leder fører med disciplinærstrafområdet.

Arresthuset har oplyst at kompetencen er delegeret til arrestforvareren, jf. skrivelse af 17. juli 2001 der er vedlagt som bilag. Det er aftalt at arrestinspektøren fremover får kopi af samtlige disciplinærafgørelser med henblik på udøvelse af kontrolfunktionen.

Direktoratet har henholdt sig hertil med bemærkning om at direktoratet dog vil gøre arresthuset opmærksom på at arrestinspektøren bør inddrages under behandlingen af sagen hvis der i den konkrete sag er tvivl om hvad der kan anses for bevist og ikke bevist, eller om hvilke bestemmelser der kan anses for overtrådt, jf. disciplinærstrafvejledningens punkt 2.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvad der var sket underretning til arrestforvareren og arrestinspektøren om i et konkret tilfælde (forhørssag nr. 16/17), og i henhold til hvilken bestemmelse i straffuldbydelsesloven underretning var sket.

Arrestforvareren har oplyst at politimesteren ikke kan erindre sig sagen (som er behandlet af den tidligere arrestforvarer). Arresthuset går ud fra at der er givet en mundtlig orientering.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil meddele arresthuset at direktoratet forstår dette således at der er sket en almindelig tjenstlig orientering hvorom der ikke burde været gjort bemærkning i forhørsprotokollen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.2.2. Udgangsbeviset

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse om i henhold til hvilke bestemmelser de tilladte udgange i nogle konkrete tilfælde var givet. Det drejer sig om sagerne dateret den 22. og 26. november 2001, samt den 10., 12., 13. og 31. december 2001. I den forbindelse anmodede jeg desuden arresthuset om at oplyse om der i de sager hvor der var givet tilladelse til besøg hos en bestemt person fra fredag eftermiddag til søndag aften, var tale om tilladelse til regelmæssig udgang. (Jeg henviste ved en fejl til straffuldbyrdelseslovens § 38, stk. 1, i stedet for udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 1).

Arresthuset har oplyst at der ved indførsel af et elektronisk system til udfærdigelse af udgangspas har været stor usikkerhed fra personalets side om hvilken paragraf de nævnte udgange er givet i medfør af, og at det i indkøringsperioden har givet anledning til en del fejl. Arresthuset har endvidere oplyst at personalet nu er gjort opmærksom på dette, og at ledelsen vil sikre at fremtidige udgange bliver udfærdiget i overensstemmelse med de gældende regler.

Arresthuset har endelig oplyst at det må formodes at de udgange der er givet, er tilladelse til regelmæssig udgang.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet vil meddele arresthuset, at det findes beklageligt, at der er anført en forkert hjemmelshenvisning i de pågældende sager. Direktoratet har noteret sig arresthusets oplysning om, at personalet nu er gjort opmærksom på dette, og at arresthusets ledelse vil sikre, at fremtidige udgange bliver udfærdiget i overensstemmelse med gældende regler. Direktoratet har endvidere meddelt arresthuset, at der i sagerne dateret den 22. og 26. november 2001 samt den 10. og 12. december 2001, der vedrører udgang til hhv. tandlægebesøg, underskrivning af lejekontrakt og konsultation hos læge skulle være henvist til udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, nr. 4, § 31, stk. 2, nr. 5, og § 31, stk. 1, nr. 4, i stedet for udgangsbekendtgørelsens § 35, og at der i sagerne dateret den 13. og 31. december 2001, der vedrører udgang til besøg hos henholdsvis en onkel og en nevø, skulle være henvist til udgangsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, i stedet for udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, nr. 1 og 2.”

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at arresthuset vil sikre sig at der fremover udfærdiges udgangsbeviser i overensstemmelse med de gældende regler, og at direktoratet har meddelt arresthuset hvilke bestemmelser der burde have været henvist til i de konkrete tilfælde.

Ad punkt 8.2.3. Sagsbehandlingsregler og begrundelse

Jeg anmodede arresthuset om at sende mig en kopi af de notater som jeg gik ud fra var udfærdiget i henhold til udgangsbekendtgørelsens særlige sagsbehandlingsregler.

Arresthuset har oplyst at der ikke foreligger notater i disse 10 sager. Arresthuset har endvidere oplyst at arresthuset ikke har været bekendt med den anførte fortolkning (min udtalelse i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Kalundborg om begrundelse i forbindelse med tilladelse til udgang), men at man fremover vil gøre notat om begrundelser også for vilkår i udgangstilladelsessager.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil meddele arresthuset at det findes beklageligt at arresthuset ikke har udfærdiget notat i henhold til udgangsbekendtgørelsens § 26, i de pågældende sager. Direktoratet har noteret sig arresthusets oplysning om at der for fremtiden vil blive gjort notat herom.

Jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er udfærdiget notat efter udgangsbekendtgørelsens § 26. Også jeg har noteret mig at der for fremtiden vil blive udfærdiget et sådant notat, også i sager om tilladelse til udgang på nærmere angivne vilkår.

Ad punkt 8.2.4. Høring af anklagemyndigheden

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt der i nogen af sagerne havde været foretaget høring af anklagemyndigheden før der blev givet tilladelse til udgang.

Arresthuset har oplyst at der ikke ses at være foretaget politihøring i nogle af de ovennævnte sager. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.2.5. Udgangsdokumentation

Jeg bad arresthuset om en udtalelse vedrørende dokumentationskravene i udgangsbekendtgørelsens § 35, stk. 3, og § 31, stk. 6, samt om udlån af eventuelt yderligere materiale der kunne belyse sagernes behandling.

Arresthuset har oplyst at der ikke findes materiale der er opbevaret. Arresthuset har endvidere oplyst at der dog pr. 1. oktober 2002 er indført en procedure således at bekræftelse fra udgangsadressaten eller anden udgangsdokumentation opbevares i en dertil indrettet mappe sammen med en papirkopi af udgangstilladelsen.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil meddele arresthuset at det findes beklageligt at arresthuset ikke har opbevaret udgangsdokumentation i de pågældende sager. Direktoratet har noteret sig arresthusets oplysning om at der fra den 1. oktober 2002 er indført en procedure der sikrer at arresthuset opbevarer udgangsdokumentation.

Jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er opbevaret udgangsdokumentation i sagerne. Også jeg har noteret mig at der er indført en procedure hvorefter arresthuset nu opbevarer sådan dokumentation.

Ad punkt 8.2.6. Kompetence

Jeg bad arresthuset oplyse om der er sket delegation af kompetencen vedrørende behandling af udgangssager. I bekræftende fald bad jeg arresthuset om at oplyse hvorvidt der internt er fastsat retningslinjer for denne kompetencefordeling. Jeg bad desuden om at få oplyst hvilket tilsyn institutionens leder fører med udgangsområdet.

Arresthuset har anført at delegation i arresthuset af kompetencen i udgangssager fremgår af aftale om intern delegation, der er vedlagt som bilag (jf. ovenfor under disciplinærsagerne, pkt. 8.1.7.7.). Arresthuset har videre oplyst at arrestinspektøren orienteres mundtligt om mere kontroversielle sager på arresthusets tirsdagsmøder.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset anførte.

Af skrivelsen af 17. juli 2001 om intern delegation fremgår det at det er arrestforvareren der har kompetencen til at træffe afgørelse om udgang efter straffuldbyrdelseslovens §§ 46-50, jf. udgangsbekendtgørelsens §§ 6, 28 og 46. Af § 6 fremgår det at institutionens leder, eller den der bemyndiges dertil, kan tillade udgang efter bekendtgørelsens afsnit II (som omfatter de bestemmelser der er truffet afgørelse efter i de konkrete tilfælde).

Med den bemærkning at jeg går ud fra at arrestinspektøren ikke kun orienteres i mere kontroversielle sager, men tillige inddrages i sager forud for afgørelsen hvis der er (væsentlige) tvivlsspørgsmål i sagen, har jeg noteret mig det oplyste.

9. Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om under de enkelte punkter ovenfor (2.2., 2.3.5., 3.2., 6.2. og 6.6.) tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg afventer i øvrigt underretning fra direktoratet vedrørende de forhold der er nævnt under punkterne 2.2., 2.3.1., 2.3.2., 3.3., 3.5., 8.1.7.4, og en udtalelse fra direktoratet vedrørende punkt 6.12.

10. Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Sønderborg, Politimesteren i Sønderborg, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef